

der fra en anden æret Landstingsmands Side er fremhævet, at man tillige nøie maa passe paa, at man ved Ordningen af dette Forhold ikke overseer, at der er andre og væsentlige Betingelser, som ikke maa opgives, navnlig den Bestemelse, at Examinationen bliver ligesaa god, ligesaa grundig og ligesaa dygtig. Og nu ere vi ligeoverfor en Vanskelighed, der i mine Tanker aldeles ikke kan hæves derved, at man sætter det ind i Loven, at Ingen maa være Examinator, der har deeltaget i Underviisningen; det er ikke den Maade, man kan faae Sagen ordnet paa; det vilde være at gjøre Ondt værre; man maatte hellere underkaste sig den under normale Forhold ikke store Ulempe, der er forbunden med, at Docenten tillige er Examinator, end at give en saadan Anvisning paa at faae Sagen ordnet paa en anden Maade. I de lavere, underordnede Discipliner, der læses paa mange Steder og foredrages af Mange, er der ingen Umulighed i at finde En eller Anden, der kan fungere som Examinator; men i de Fag, der have en høiere videnskabelig Karakter, hvor der fordrer en ganske særegen Dygtighed og Grundighed hos Den, der giver Underviisningen, hvor Indsigt i alle Detailspørgsmaal er aldeles fornøden for Den, der med Frugt og Nytte skal undersøge Examinandernes Kundskaber, der er det — jeg siger det med fuld Overbeviisning — umuligt at finde nogen Anden end selve Docenten, der kan gjøre Hjælp; det lader sig maastee ganske undtagelsesviis opnaae, men det kan aldeles ikke betragtes som Noget, der endog kun meget sjældent vil kunne opnaaes. Skulde man altsaa tilveiebringe de store Fordele, som tilsigtes ved Mindretallets Forslag, maatte der træffes ganske andre Foranstaltninger, om hvilke der vist ikke kan være Tale under vore Forhold, da de ville medføre meget store Bekostninger. Jeg skal, for at min Tanke kan blive tydeligere, tillade mig at gjøre opmærksom paa, at Forholdet andre Steder har været Gjenstand for en meget udtømmende Drøftelse og er fuldstændig ordnet ved enkelte Institutioner i andre Lande, saaledes ved Ecole polytech-

nique, den bekendte Mønsteranstalt, hvortil hele Europa nu har seet hen i mere end et halvt hundrede Aar. Der har Sagen fundet sin Afgjørelse paa en høist tilfredsstillende Maade, hvormod jeg ikke har hørt nogen Stemme reise sig; tvertimod har man stedse hørt fremhæve, og vist med Føje, de overordentlig gode Frugter, som denne Foranstaltning har medført. Men Sagen er den, at ved Ecole polytechnique er der faste Poster for Examinatorer; de vedkommende Examinatorer ere de dygtigste Videnskabsmænd, sædvanlig saadanne, der i en Række af Aar have været Lærere ved Skolen, og som dernæst aspirere til disse Poster og gage over i denne Stilling, i hvilken de blive lønneede meget høit, men faae da ogsaa den Forpligtelse, stabig at gjøre sig bekendt med Underviisningen og da at fungere som Examinatorer. Det er høiere Stillinger, hvortil Docenterne ved Skolen, naar de isørigt ere anerkjendte for at være i Besiddelse af ganske udmærket Dygtighed, kunne aspirere; Mænd som la Place og Poisson have i en Række af Aar fungeret som perpetuaire examinateurs ved denne Skole. Men det vil jo let sees, at en saadan Foranstaltning nødvendigviis vil medføre overordentlig store Pengeudgifter, jeg vil ikke sige for store; thi jeg troer, at naar man kommer til at afvete Fordele og Mangler, vil man faae at see, at disse Penge ogsaa ere meget vel anvendte. Det er en Selvfølge, at saadanne Examinatorer, der indtage en overfløende Plads, idet de følge med Institutets hele Udvikling, at deres Stemme har den allerstørste Betydning med Hensyn til Ledelsen af et saadant Instituts Underviisning i det Hele taget. Men ligegyldigt — lad os for et Øieblik eensidigen stille os paa det Standpunkt, som vi her nærmest ere henviste til at indtage, og sige: Fra Landbohøjskolens Side kan der Intet være til Hindrer for at gjøre dette Tilbud. Landbohøjskolen kan godt tage Forstdocenten, kan godt staae sig ved at gjøre de andre Forandringer, som nu tilsigtes, den kan ved Siden deraf for den indrømmede Sum tillige godt paatage sig den